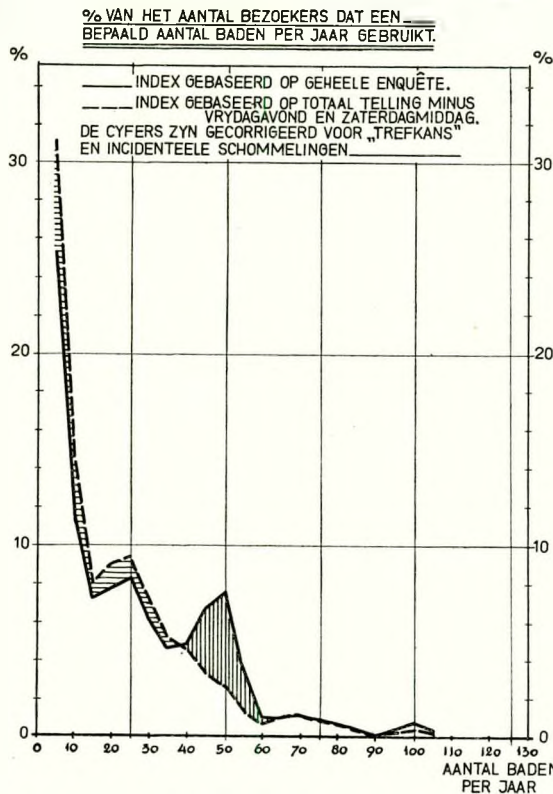

FIG. 1

evenals bij de hiervoor genoemde correctie voor de systematische fout — „trefkans” — in de telling van het aantal bezoekers per bezoekerscategorie op, dat weliswaar slechts 21 % (zie tabel 3) van het aantal gezinnen, twee leden-zwimmers telt, naast 63 % waarvan slechts één lid zwemt, doch dat dit niet beteekent, dat 63 % van het aantal bezoekers uit eenlingen bestaat. De verhouding van het aantal bezoeken is bij wijze van spreken niet voor deze categorieën 63 : 21, doch 63 : 42.

Tabel 3

GEZINSTELLING

Aantal andere leden dat van de badinrichting gebruik maakt	Werkelijk geteld aantal gevallen	Gerectificeerd voor ontmoetingskans ¹⁾	% verdeling
0	261	261	63
1	172	86	21
2	105	35	8.5
3	74	18	4.5
4	38	8	2
5	10	2	0.5
6	17	2	0.5
7	8	1	—
8	3	—	—
Totaal	688	413	100.—

¹⁾ Verkregen als volgt:

Categorie 0 (1 lid zwemt) $\frac{261}{1} = 261$

Categorie 1 (2 leden zwemmen) $\frac{172}{2} = 86$

enz. enz.

Voor gezinsreductie komen in aanmerking ± 40 % v.h. aantal gezinnen. Het aantal leden dat daarvan voor gezinsreductie in aanmerking komt kan als volgt berekend worden:

63 % 0 leden

21 % 1 lid

enz.

Dit geeft gerelateerd aan het totaal aantal leden een gem. van 40 % (zie berekening financiële risico's).

De conclusie uit deze cijfers is, dat in 84 % van het aantal gezinnen niet meer dan 2 leden van het gezin van het bad gebruik maken. Dit cijfer wijkt ver af van de gezinsopbouw van de gemeente, waarin het zwembad is gelegen. Niet meer dan 30 % der gezinnen bestaat uit alleenwonenden en gezinnen van 2 personen. Rekent men dat slechts de helft van het aantal personen van een „zwemmend” gezin van het bad gebruik maakt, dan nog is het % van het aantal gezinnen van 4 en minder personen van bijna 60 % aanzienlijk lager dan 84 %. Wij mogen wel concluderen, dat behalve dat het zwemmen slechts tot enkele leden van het gezin is doorgedrongen, door de groote gezinnen relatief weinig van het bad gebruik gemaakt wordt.

Dr. J. G. STRIDIRON

NIEUWS IN ZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN

Red.: Mr Dr E. TEKENBROEK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Goed koopmansgebruik en de cassatierechter

Een N.V. had een dividend-uitkeering gedaan t.l.v. het agio (dus t.l.v. het kapitaal) en claimde op die grond vrijstelling van dividendbelasting, daar goed koopmansgebruik vorderde, dat die betaling t.l.v. het kapitaal geschiedde. De Inspecteur was met den belastingplichtige van meening, dat goed koopmansgebruik vorderde de onderhavige dividend-uitkeering ten laste van het agio te doen. Daaromtrent was dus tusschen partijen geen geschil. Desniettemin besliste de Amsterdamsche Raad van Beroep ambtshalve, dat goed koopmansgebruik niet vorderde, dat de uitkeering t.l.v. het agio geschiedde.

De in het ongelijk gestelde N.V. ging in cassatie en stelde o.m. dat de Raad van Beroep buiten het hem voorgelegde geschil was getreden en dus art. 16 W.R.v.B. had geschonden.

De H.R. achtte dit middel echter ongegrond, daarbij in zijn arrest dd. 15 Nov. '39 (B 7024) o.m. overwegende:

„dat toch de omstandigheid, dat beide partijen van meening waren, dat de vraag, of in dit geval goed koopmanschap vorderde, dat het aan aandeelhouders uitgekeerde bedrag van f 25.800.— ten laste van het agio (kapitaal) werd „gebracht, bevestigend moest worden beantwoord, den raad „van beroep geenszins onthief van zijn plicht deze vraag „voor de in geschil zijnde uitdeeling zelfstandig, onafhankelijk van de meening van partijen, te onderzoeken en te beoordeelen;

„dat toch deze eenstemmigheid tusschen partijen niet betrof een feit, doch omvatte een juridisch oordeel omtrent de „vraag, welke beteekenis dient te worden toegekend aan de „aan art. 5 eerste lid, letter b, toegevoegde zinsnede, bevattende eene uitzondering op den regel, dat terugbetaling van „kapitaal, indien en voor zoover er winst is, als uitdeeling „van winst moet worden beschouwd;”

Deze overweging lijkt ons in verband met de wet op de winstbelasting bij wier toepassing de vaststelling of een bepaalde handelswijze al of niet in overeenstemming is met het goed koopmansgebruik, van belang. Deze overweging zou er op kunnen wijzen, dat de H.R. het oordeel van een Raad van Beroep, dat een bepaalde handeling al of niet in overeenstemming met het goed koopmansgebruik is, als zijnde een juridisch oordeel voor cassatie vatbaar acht. Zekerheid be-

staat te dien opzichte echter o.i. nog niet, daar in het onderhavige geval de R.v.B. besliste dat de boeking t.l.v. het agio weliswaar in overeenstemming was met het goed koopmansgebruik, maar dat dit door het goed koopmansgebruik niet gevorderd werd, welke eisch art. 5 D.T.B. in deze stelt. De mogelijkheid bestaat dus, dat bij de lezing van het arrest de nadruk gelegd moet worden op het werkwoord „vorderen”.

Stelplicht bij navordering

Iemand, die een navorderingsaanslag gekregen had, stelde in zijn beroepschrift, dat de navordering elken grond miste, zonder uitdrukkelijk te stellen, dat er z.i. geen novum was. De aanslag werd gehandhaafd door de Raad van Beroep te 's-Hertogenbosch, zonder dat in de uitspraak een beslissing was gegeven over de vraag of hier al of niet een novum aanwezig was. De belastingplichtige ging in cassatie, stellende, dat de Raad van Beroep de wet geschonden had door deze beslissing niet te geven.

De H.R. verwierp echter het beroep, overwegende:

„dat de raad van beroep de stelling in het tot hem gerichte „beroepschrift van belanghebbende niet heeft begrepen en „niet behoefde te begrijpen als mede inhoudende eene be- „twisting van het bestaan van een nieuw feit, als vereischt „voor het opleggen van een navorderingsaanslag;

„dat de raad van beroep de aangehaalde artikelen niet „schond of verkeerd toepaste, door onder deze omstandig- „heden, voor zoover belanghebbende niet alsnog ter zitting „dit verweer voerde en de inspecteur zich daartegen niet ver- „zette, in zijne uitspraak omtrent de vraag of het vereischte „nieuwe feit aanwezig was, geen beslissing te geven;”

De door de civiele rechtspraak zoo belangrijke stelplicht in het eerste gedingstuk, kan dus bij fiscaal-rechtelijke procedures niet geheel verwaarloosd worden.

Navordering

Na het opleggen van de oorspronkelijke aanslag was den inspecteur uit een rapport van de belastingaccountantsdienst gebleken, dat de firma waarin de belastingplichtige deelhebber was in het in aanmerking komende boekjaar in strijd met art. 1.1 laatste lid I.B. een reserve ten laste van de winst had geboekt. De inspecteur legde op grond daarvan een navorderingsaanslag op. De belastingplichtige beriep zich op het ontbreken van een novum. De raad van beroep te Zwolle stelde hem in het gelijk o.m. overwegende, dat het op de weg lag van den inspecteur om alvorens tot het opleggen van de oorspronkelijke aanslag over te gaan, eenige controle op de aangifte van appellant uit te oefenen, hetgeen hij had kunnen en behooren te doen door van appellant inzage of overlegging van de balans en verlies- en winstrekening te vragen.

De Minister ging in cassatie. De Hooge Raad casseerde de uitspraak met zijn arrest dd. 25 November '39 B 7021, daarbij overwegende

„dat toch een inspecteur niet in het algemeen gehouden „is controle op een aangifte uit te oefenen door inzage te „vragen van de balans en de winst- en verlies-rekening van „een bedrijf welks resultaten ten aanzien van een belang- „hebbende in een aangifte zijn verwerkt; dat voor het nalaten „van zoodanige controle den inspecteur alleen een verwijt „kan treffen, indien in het bepaalde geval eenigerlei omstan- „digheid valt aan te wijzen, welke tot controle aanleiding „moest geven;”

Dit arrest ligt geheel in de lijn van de jurisprudentie van ons hoogste rechtscollege t.a.v. de navorderingsvoorschriften, waarvan de strekking is, dat de vrees voor het begaan van een ambtelijk verzuim de vlotte afwerking der oorspronkelijke definitieve aanslagen door de administratie niet in de weg moet staan. Dat daarmede het karakter der navordering als buitengewoon rechtsmiddel eenigszins in het gedrang komt val te begrijpen. Zulks zou o.i. minder bezwaren opleveren als niet voor de belastingplichtigen de kwade kans bestond bij de navordering de „straf” van een viervoudige verhooging op te lopen.

Eigendomsoverdracht tot zekerheid van een privé schuld van aandeelhouders door een N.V.

De Rotterdamsche raad van beroep zag in deze eigendomsoverdracht een belastbare uitdeeling. De H.R. casseerde met zijn arrest dd. 1 November '39 B 7013 deze uitspraak overwegende

„dat toch, wanneer, gelijk te dezen, de activa van een ven- „nootschap door deze tot zekerheid van een schuld van een „harer winstgerechtigden aan diens schuldeischer in eigen- „dom worden overgedragen, van een uitdeeling door de ven- „nootschap aan dien winstgerechtigde niet reeds bij de eigen- „domsoverdracht tot zekerheid valt te spreken, doch — op „denzelfden voet als bij borgtocht en hypotheekstelling — „eerst, indien en naarmate de schuld door den schuldeischer, „met gebruikmaking van de hem gedane eigendomsover- „dracht, tot vereffening wordt gebracht;”

Rente verscholen in een verzekeringspolis

Iemand had onderstaande overeenkomst met een verzekeringsmij gesloten:

„De levensverzekering N.N., gevestigd te Y, verzekerd bij deze, naar aanleiding van een bij haar ingekomen aan- „vraag dd. 26 April 1935 van Mevrouw tot het het sluiten „van een verzekering volgens tarief 17 op het leven van me- „vrouw, geboren te Z, 14 Maart 1872 de somme van f 9.696. „Dit bedrag zal op 19 April 1942 worden uitgekeerd aan de „verzekerde voornoemd. Mocht de verzekerde vóór dien „datum overlijden, dan zal de uitkeering terstond geschieden „aan haar erven. Zulks tegen ontvangst van een eenige „premie van f 8.000.

Y, 29 April 1935”.

De Inspecteur had op grond van deze overeenkomst bij het inkomen gevoegd als opbrengst van roerend kapitaal f 242.—. De Raad van Beroep te Groningen had de Inspecteur in het ongelijk gesteld, daarbij o.m. overwegende,

„dat immers geen enkele reden bestaat om aan te nemen, „dat hier van geldbelegging sprake zou zijn, doch dat uit de „overeenkomst blijkt, dat een verzekering is gesloten, waar- „van geen opbrengst wordt genoten zoolang de verzekering „loopt; dat het beroep derhalve is gegrond;”

De Minister ging in cassatie en de H.R. stelde met zijn arrest dd. 26 April '39 B 6908 den fiscus in het gelijk. In verband met het principieele karakter van dit arrest laten wij hieronder de belangrijkste overwegingen in extenso volgen:

„dat, zooals in de toelichting tot het middel terecht wordt „betoogd, het bedrag van f 8.000, als premie voor de onder- „werpelijke verzekering gestort, over de jaren gedurende „welke de verzekering loopt, in totaal oplevert eene bate „van f 1.696;

„dat er geene enkele reden is die bate niet te beschouwen „als eene opbrengst van roerend kapitaal, en dat met name „de omstandigheid, dat de onderwerpelijke overeenkomst er „eene is van verzekering, daaraan niet in den weg staat;

„dat immers vaststaat, dat het bedoelde bedrag van „f 1.696 hetzij op 19 April 1942 aan de verzekerde, hetzij bij „eerder overlijden alsdan aan hare erven zal worden uit- „gekeerd, boven en behalve het gestorte bedrag van f 8000;

„dat voorts 's raads meening, dat er, zolang de verzeke- „ring loopt, geene opbrengst wordt genoten, niet juist is, aan- „gezien het genoten worden van eene opbrengst er niet aan „gebonden is, of die opbrengst wordt uitgekeerd;

„dat derhalve bij het opleggen van den aanslag terecht een „deel van hetgeen te zijner tijd op het gestorte kapitaal zal „worden uitgekeerd, in aanmerking is genomen;”

Het wil ons voorkomen, dat men hier wederom een voor- beeld heeft van de realistische opvatting, die de H.R. allengs aan het inkomensbegrip van onze Inkomstenbelasting gaat geven. In aanmerking genomen het feit, dat een dergelijk reëel inkomensbegrip niet in de bedoeling van onze Inkom- stenbelasting ligt, moet dergelijke jurisprudentie wel onvoor- zienbare gevolgen hebben en zal het uit dien hoofde niet te betreuren zijn, als de herziening van onze inkomstenbelasting- wet in de reële richting zoo spoedig mogelijk haar beslag krijgt.

Opgemeld arrest heeft bij een rigoureuze toepassing groote gevolgen voor allerhande verzekeringspolissen. Vermoedelijk is hieraan toe te schrijven, dat de Minister met zijn resolutie dd. 13 Juni '39 no. 153 de directeurs van belastingen als volgt heeft ingelicht:

„Ik acht het wenschelijk, dat het belasten van de rente „voorsnog beperkt blijft tot zoogenaamde beleggingspolis- „sen. Tot de beleggingspolissen moeten alleen worden ge- „rekend de polissen waarbij:

„a. vaststaat dat in ieder geval een uitkeering zal plaats „hebben en wel van een hooger bedrag dan het bedrag dat „is gestort;

„b. de uitkeering wordt bedongen tegen storting van een „bedrag ineens.”

Winst behaald met aan- en verkoop van aandelen met de wetenschap, dat de intrinsieke waarde hooger is dan de beurswaarde

Voorbeelden van de realistische inslag van de jurispruden- tie t.a.v. het inkomensbegrip biedt de jurisprudentie over art. 18 te over. Een recent voorbeeld daarvan biedt het arrest dd. 31 Januari '40 no. 8592. Het betrof hier een belastingplichtige, die als insider op de hoogte was van het feit, dat de N.V. A zou fusioneeren met een andere instelling en dat de beurswaar- de der aandelen in de N.V. A lag beneden de intrinsieke waarde. Hij nam met andere insiders deel in een syndicaat, dat de aandelen kocht met de bedoeling door verkoop op een later tijdstip winst te maken, althans liet dit syndicaat voor hem de transactie uitvoeren.

De Raad van Beroep achtte hier opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden aanwezig en de H.R. vereenigde zich met deze opvatting.

De exceptie, dat het hier speculatieve winst zou betreffen was in cassatie niet opgeworpen. Het doet vreemd aan dit in het arrest vermeld te vinden. Zou men hieruit moeten con- cludeeren, dat als deze exceptie wel was opgeworpen, de H.R. anders zou hebben beslist? In verband met de recht- spraak over art. 18 in de laatste jaren mag men zulks betwij- felen. Ook mag men zich afvragen of het noodig was om die exceptie op te werpen. Het ten onrechte niet toepassen van

een bepaald wetsartikel (i.c. art. 9 letter d I.B.) valt toch onder het schenden der wet. Het belastingprocesrecht eischt niet, gelijk art. 405 Rv. voor civiele zaken, dat in het beroep- schrift in cassatie het vermeend geschonden artikel wordt vermeld, terwijl de H.R. in belastingzaken ambtshalve kan casseeren (art. 24 R.v.B.).

Motiveering van een uitspraak door de Raad van Beroep

Gelijk bekend is stelt art. 16 van de Wet op de Raden van Beroep de eisch, dat de uitspraak met redenen moet zijn om- kleed. Ter voldoening aan deze eisch wordt dikwijls in de uit- spraken opgenomen, dat de Raad de gronden uit het verhoog- schrift van den Inspecteur voor zooveel noodig overneemt, een gewoonte die men ook aantreft in de civielrechtelijke prak- tijk.

Dat door een dergelijke „tooverformule” de uitspraken niet aan duidelijkheid winnen ligt voor de hand. Het zal dan ook wel deze overweging zijn geweest, die de H.R. er toe gebracht heeft te beslissen, dat indien de Raad van Beroep niet nader aangeeft welke van die gronden hij overneemt, uit 's Raads uitspraak de gronden van 's Raads beslissing niet te kennen vallen. De uitspraak kan dan niet geacht worden naar de eisch der wet met redenen te zijn omkleed (arrest dd. 4 October '39 no. 8419).

TEKENBROEK

BOEKBESPREKING

Dr. B. van den Tempel Jzn., Hoofddlijnen der theo- retische economie, Zwolle 1940, W. E. Tjeenk Willink.

Het boekje, waarvan de titel hierboven is vermeld, beoogt, zooals de Schrijver in de Inleiding zegt, een overzicht en een critische bespreking van de belangrijkste theorieën te geven, welke op de waarde- en prijsvorming en de verdeling betrek- king hebben. Volgens den Schrijver is er behoefte aan zulk een boekje omdat de bestaande literatuur, die de verschillende uiteenlopende theorieën vermeldt, den beginnening niet vol- doende het verband tusschen deze zou laten zien en de lezer daardoor gemakkelijk den indruk van een chaos krijgen zou.

Wij gelooven dat de Schrijver hier lichtelijk overdrijft; de meeste leerboeken zijn erin gegslaagd den lezer te toonen hoe uit de eenzijdig objectieve en de eenzijdig subjectieve theorie der waarden geleidelijk een synthese is ontstaan, die aan de objectieve en aan de subjectieve factoren beide de plaats laat, die hun toekomt.

Een boekje, waarin de geleidelijke ontwikkeling der theorie in kort bestek wordt geschetst, kan nochtans goede diensten bewijzen. Ook kan men het met *Dr. van den Tempel* eens zijn dat het voor een goed begrip van en een juist oordeel over de verschillende theorieën van groot belang is dat men zich rekenschap geeft van de praemissen, welke dien theorieën ten grondslag liggen. Maar ernstige bedenking moet men hebben tegen de meening, die de Schr. uitspreekt als zouden „de meesten der schrijvers, wellicht zelfs allen, zich hebben laten leiden door den wensch, bepaalde instellingen der maatschap- pij, hetzij te verdedigen, hetzij te bestrijden”. Zoozeer is de Schr. hiervan overtuigd dat hij zich zelfs gerechtigd acht de praemissen, die aan de verschillende theorieën ten grondslag liggen, al naar de politieke richting van haar verdedigers, te onderscheiden in de praemissen van de liberale school en die van de tegenstanders van deze leer. Uit de politieke op- vattingen van haar verdedigers zouden, volgens den Schr.,